СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 132. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 7. червня, 1929. VOL XXXVII. No. 132. Jersey City, N. J., Friday, June 7, 1929. THREE CENTS.

СЕНАТ ПРИЙМЕ ФАРМЕРСЬКИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ БЕЗ ЕКСПОРТОВИХ ОБЛІГАЦІЙ

ВАШИНҐТОН, 6. червня. — Президент Гувер відніс побіду, бо на нараді фармерського комітету рішено счеркнути домагання в справі експортових довжних квітів. За счеркненням заявилося 8 членів, а проти цього було двох. В той спосіб треба надіятися, що на слідуючий тиждень законопроєкт буде прийнятий сенатом, хоч не обійдеться там без горячої дискусії. Палата послів ухвалила цей закон вже давніше.

Комітет призначив назначення Федеральної Фармерської Ради, яка має складатися з 9 членів, з секретарем хліборобства включно. Члени побиратимуть платню по $12,000 річно.

АМБАСАДОР ГОВАРД І ПРОГИБІЦІЯ.

ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕ ПІДПИШЕ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АМБАСАДИ НІЯКОЇ ПРОСЬБИ В СПРАВІ ДОВОЗУ АЛЬКОГОЛЮ. ИНШІ ДИПЛЬОМАТИ НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ З ТИМ СТАНОВИЩЕМ.

ВАШИНҐТОН, 6. червня. — Декан дипльоматичного тіла, британський амбасадор Сер Езме Говард зробив членам амбасади велику несподіванку. Бо дипльоматичні функціонарі можуть спроваджувати алькоголічні напитки тільки тоді, коли мають на це письменний дозвіл, в якім означено точно скількість алькоголю, і корабель, яким його привозять, предкладається департаментови стейту, а цей допера дає дозвіл на перетранспортовання алькоголю з корабля до помешкання дипльомата.

Амбасадор Говард проголосив, що він більше не виставлятиме таких посвідок. Найбільше зажурилися тим молоді члени амбасади, які живуть тут недовго й не мали спромоги заосмотритись у великий запас алькоголю. Знову инші амбасадори не хочуть нічого чути про такі обмеження і заявляють, що амбасадор Говард поступив на власну руку, без порозуміння з иншими дипльоматами, але мав до цього право, бо він господар у своїй амбасаді.

ЖЕРТВУЄ $1,000,000 НА УНІВЕРСИТЕТ.

НЮ ЙОРК, 6. червня. — Джордж Ф. Бейкер, 89-літний фінансіст і філянтроп, подарував нюйорському університетови один міліон долярів на уліпшення хірурґічного відділу.

КРІЗА ЩОЙНО ПРИЙДЕ.

ВАШИНҐТОН, 6. червня. — Наглий спад цін на пшеницю не наніс тепер фармерам такої шкоди, як це видавалося в першій хвилі. Департамент хліборобства подає, що заважить допера те, що буде з ціною на збіжа за кілька місяців.

ПЕРЕВОЗЯТЬ ТІЛО ДІВОЯ ДО ДАБЛИНА.

НЮ ЙОРК, 6. червня. — Вчора відвезло кількадесять айриських патріотів тіло помершого айриського лідера Джана Дівоя, щоби його поховати на даблинськім цвинтарі, де спочивають великі ірляндські патріоти.

Тіло супроваджали до корабля представники багатьох ірляндських організацій.

ЯК ОСЯГНУТИ УСПІХ?

ПРІНСТОН, Ню Джерзи, 6. червня. — Професор Роджерс з Месечусетс заявив недавно студентам, що треба бути снобом, щоби мати в життю успіх. А Крисчен Ґос, декан каледжу прінстонського університету, твердить, що Роджерс певно тільки так собі зажартував. Ґос є тої думки, що дорога до успіху йде через простоту й уміння доконати чогось ліпше, як це роблять инші.

ЗЕМЕТРУСИ НЕ УСТАЮТЬ.

БУЕНОС АЙРЕС, 6. червня. — З деяких провінцій Арґентини доносять, що там далися чути знову потрясення землі, які потягнули за собою свіжі жертви в людях і майні.

НЕ ПРИЙМАЮТЬ ФІЛЬМОВОЇ КВОТИ.

ВАШИНҐТОН, 6. червня. — На просьбу американських фільмових підприємств вислано з департаменту стейту до американської амбасади в Парижі заяву, що американські підприємства не годяться з пропозицією Фільмової Французької Ради, яка домагається допущення американських фільмів до Франції в тій пропорції, щоби на кожді 4 американські фільми Америка перебирала 1 фільм французький. Досі допускала Франція американські фільми в пропорції 7 до 1-го.

ЗВІДКИ БЕРУТЬСЯ ЗЕМЛЕТРУСИ?

ЦЕ БУДЕ ПРЕДМЕТОМ ОБСЕРВАЦІЇ НАУКОВОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ.

КОЛД СПРІНҐ ГАРБОР, Лонґ Айленд, 6. червня. — З рамени Карнеґівської фундації вийде наукова експедиція під проводом д-ра Бейли Виллиса, яка обійде Африку, відвідає Яву і високі Гімалайські гори в Азії, щоби там розслідити жерела землетрусів.

УРЯД І НАУЧНІ ЗАВЕДЕННЯ.

СЕКРЕТАР ВИЛБУР ХОЧЕ НАВЯЗАТИ ТІСНІШІ ВЗАЄМИНИ МІЖ УРЯДОМ І ВИХОВАВЧИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ.

ВАШИНҐТОН, 6. червня. — Секретар внутрішних справ Вилбур призначив три комісії, які мають розслідити виховавчу діяльність уряду і способи кращої евентуальної допомоги університетам, каледжам та нижчим научним і виховавчим заведенням.

ТЕАТРИ ПРОТИ ПОДАТКОВИХ ТЯГАРІВ.

Франція належить до тих нещасливих країн, де ні кіно, ні карти, ні ресторани не вбили досі театру. Театри є там повні, вічно розпродані. З цього хоче скористати державний скарб і накладає на них щораз більші податки. Недавно прийшла знову така підвишка. Тоді директори театрів не видержали. Вони зорґанізували свій зїзд. Не в Парижі, де нервова атмосфера впливає погано на наради, а в Ніцці, де тепер цвите найкраща південна весна. І там рішили: коли уряд не змінить свого розпорядку, вони зорґанізують страйк — зачинять театри. Для Парижан, що заповнюють що вечора 70 театрів, це страшна погроза. За власниками театрів стоять тисячі артистів, сотні авторів, міліони глядачів, спрагнених що вечора сцени. Цікаво, що німецька преса, яка зупиняється на цій новинці, додає від себе увагу, що директори німецьких театрів також повинні би подумати про таку оборону, тимбільше, що в Німеччині театри переживають велику фінансову кризу.

САРДИНКИ ЗАТОПИЛИ СУДНО.

Сардинка — це маленька рибка, яку у нас продають в пушочках. Та ось та мала животина потрафила в заливі Сан-Педро в Америці затопити рибальське судно. А було це так: Корабель цей удався на ловлю риб. Недалеко від берега запустив він у воду величезні сіти і ждав приходу риб-макрель. В тім часі надлипла лава сардинок, вагою — як обчислюють — в 3,000 кірців і влетівши в сіти, обтяжила їх так, що корабель перехилився і потонув. Залога ледви вратувалася.

ЗА ВОРОНАМИ.

Румунське міністерство просвіти завдало приємну забавку народним учителям, заставляючи їх своїм розпорядженням ч. 27945/29, щоби вони разом із шкільними дітьми в днях 19, 20 і 21 травня нищили ворони, здираючи їх гнізда із дерев, розбиваючи яєчка і т. п. Головна річ у тім, що вище згадані дні припадають саме в Зелені Свята й учителі мусітимуть вганяти за воронами і шибатися по деревах саме тоді, коли кождий инший зможе ужити той час на відпочинок, відвідати своїх кревних або піти до церкви помолитися Богу. Цікаво лише знати, хто возьме на себе відвічальність на випадок, як при цій роботі якась дитина потерпить каліцтво, бо вище, згадане розпорядження про це нічого не згадує.

ДИВНІ ГРОШІ.

У Франції мають бути незадовго випущені в обіг нові гроші. Для них досі не найдено назви і тому розписано анкету на питання: Як ви хочете, щоб гріш називався? Наспіли сотки тисяч відповідей. Одні хочуть, щоби гріш називався від славних політиків, Поанкаре, Клємансо або Бріян; инші від полководця Фош або Мадльон. Але найбільше було голосів за тим, щоби гріш назвати квіткою або колоском. І, правда, якби воно було цікаво, якби так велися от такі розмови: Позич мені колосок! Той має багато колосків! А кілько колосків то коштує?

ПЧОЛИ-ДОБРОЧИНЦІ.

Багато людей вірить у те, що пчоли так як оси їдять овочі. Одначе це неправда. Найновіші досліди учених доказують, що пчоли не то, що не зїдають овочів, але противно: зранені або задразнені иншими комахами грушки та яблока вони лікують у той спосіб, що зранені місця покривають тонкою поволокою меду і від цього овоч загоюється.

МЕМОРІЯЛ У СПРАВІ УКРАЇНСЬКИХ І БІЛОРУСЬКИХ МЕНШОСТЕЙ.

Англійський полковник Мальон зложив комісії трох для справ меншостей меморіял у справі українських і білоруських меншостей в Польщі. Він обвинувачує польські власти в переслідуванні цих меншостей.

НЕМА АМАТОРІВ.

У Варшаві виставили на ліцитації 8 літаків товариства „Аерольоту". Виклична ціна була 350,000 зол. Ліцитації не перевели, бо літаків ніхто не хотів купити.

„МОДЕРНІЗАЦІЯ" АРАБІВ.

З Парижа вернувся після хореографічних студій на батьківщину Араб Наум Азар, який видав арабською мовою першу книжку про модерні танці. Книжка ця має незвичайний успіх. Араби вже від якогось часу почали проявляти зацікавлення новими танцями, а що їхні обрядові танці нагадують подекуди крутіж божевільних, то перехід до модерних вихилясів є для них легкий.

„КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ" В ПРЕЗИДІЇ ВУЦВК-ТУ.

У Маріюпільщині сталася така подія, що місцеві компетентні чинники забрали у багатшого селянина Зандіна 324 вівці та розпродали їх околичним селянам. Зандін не міг з тим погодитись і почав „правуватися". Справа опинилась аж у президії Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету. Президія рішила під проводом свого секретаря Власенка повернути Зандінові забрані вівці, що й проведено в життя. Одначе Зандін не тішився довго вівцями. Бо ось у московській „Правді", органі ЦК ВКП появляється малий фейлетон пера М. Кольцова п. н.: „ВУЦИК и овцы", в якому описано ту подію як контрреволюційну. В справу вмішалася найвища на Україні інстанція, а саме Центральна Контрольна Комісія КП(б)У. Вона, познайомившися з фейлетоном Кольцова, „провірила" справу і признала слушність Кольцову. Головою тієї комісії є В. Затонський. Але мало того, що признала слушність на доручення президії ВУЦВК-ту направити лихо і забрати вівці від Зандіна. Але й на тім не кінець, бо всім учасникам дотичного засідання президії ВУЦВК-ту, отже членам президії, повимірювано кари за приноровлювання „протекціонізму" до „кулака" Зандіна. Отже якогось Ялі нагнали з посади і поставили під знак запиту його дальшу приналежність до партії, те саме зробили і з Сиротенком. Іншим членам президії ВУЦВК-ту, що брали участь у тому засіданні та приймали рішення, висловлено догану. Догану дістали: Неуронов, Власенко, Поляков, Доронін і Левкович; строгу догану дістали Смірнов, заступник голови маріюпільського Окр. Виконкому і члени маріюмпільської експозитури робітничо-селянської інспекції. Накінець Контрольна Комісія партії рішила: „запропонувати окр. роб.-сел. інспекції подати свої пояснення для притягнення винних до відповідальности; прохати прокуратуру республіки негайно розслідувати вчинки бердянської райміліції підчас відбирання овець у селян і винних у брутальному поводженні притягти до карної відповідальности".

Ось вам і наслідки малого фейлетону московської „Правди" на Україні. Ось зразок „береження" престіжу місцевої влади та її постанов і рівночасно зразок страху харківських комуністичних ортодоксів перед такою „силою", як московський фейлетоніст. А щож робилаб Контрольна Комісія тоді, колиб у тій справі забрав слово сам... ну... Сталін, чи Калінін, чи Молотов...

КНЯЗЬ ЮСУПОВ ЗНОВУ В ПРЕСІ.

В околицях Парижа на замку Лє Лік „домашні" зорґанізували змову на життя власника цього маєтку, ґрафа Ляренті. Ґрафові влили до кави отруту белядони. Арештований льокай ґрафа заявив, що тут винен льокай князя Юсупова, вбийника Распутіна. Князь Юсупов є посвояченний з ґрафом Ляренті через подружа. Княжна Юсупова, переслухана в цій справі, заявляє зі свого боку, що її льокай належить до доброї російської рідні і що підозріння щодо його злочину зовсім безпідставні. Слідство в цій справі добуває наверх ріжні неприємні подробиці, як нпр. факт, що ґраф Ляренті мав у себе якогось Еспанця з гіпнотичною здібністю, з яким жив гомосексуально. Ґрафиня Ляренті-Демідова зізнала, що недавно пробували отруїти таксамо князя Юсупова. На всякий випадок убийники Распутіна мачали тут пальці в якійсь новій змові, цим разом без політичного підкладу.

НЕЯСНА РОДИННА ТРАҐЕДІЯ.

На Замарстинові у Львові трапилась небувала траґедія в рідні міського акцизника А. Гаврота. Коли Гаврота не було в хаті, його 62-літня жінка підрізала кухонним ножем горло 8-літній прибраній донці. Гавроти взяли цю дівчинку 6 літ тому на виховання від одної Жидівки-вихрестки, що дарувала їм свою незаконну дитину, виїхавши на чужину. Гавротова пробувала покінчити самогубством, випивши денатурат. Слідство не встигло досі розяснити мотивів цього подвійного вбивства.

ЧУДЕСА ТЕХНІКИ.

Берлінське товариство телевізії приготовило новий модель апарату бачення на віддаль, скажім „далекогляду", заки найдемо краще на це слово. Цей апарат дає змогу не тільки приймати ворушні образи і їх пересилати, а що найважніше: бачити безпосередно живі особи на віддаль.

ТРИ РОКИ НЕ ЦІЛУВАВ!

Один суддя в Лондоні мав цікаву справу: Жінка вислуженого поліціянта Смідза подала в суд скаргу на свого мужа. Як виходить зі скарги, муж не тільки побивав її ґумовою палкою та замикав в хаті і нікуди не випускав, не тільки вбирав дочок а її ні — але що найбільше підчеркає ся нещасна жінка — за три роки чоловік ані разу не поцілував її. Суддя, очевидно, засудив Смідза за знущання, а за занедбування поцілунку не міг і бідна жінка пішла з плачем домів, переконана, що і в суді нема справедливости.

ЗА ЧЕСТЬ СПОРТСМЕНА.

Цими днями Лондон стежив нетерпляче за процесом, як тільки може стежити народ спортсменів. Визначний англійський боксер Лен Гарвей подав у суд спортовий фаховий журнал „Боксування, перегони і копаний мяч" за образу чести. Цей журнал у справозданні зі змагань Гарвея з Французом Ленґань натякнув, що оборона Гарвея подобала на гру кота з мишкою, себто, що Гарвей боронився тільки про око людське і не наступав на противника як слід. Фахові читачі могли зрозуміти, що журнал робить Гарвеєві докір у підкупстві. Суд, що розбирав цю справу, перемінився в справжню боксерську арену. Судді, адвокати і свідки сипали як з рукава технічними термінами. Переслухували як знавців відомих боксерів Велса і Блюмфільда, які ствердили, що Гарвей боронився чесно. В один мент Гарвей запропонував адвокатові журналу „Боксування" пробну лекцію боксу в суді. До цього не прийшло, але журнал, якому суд признав добру віру, мусів заплатити боксерові 100 фунтів відшкодування.

СЬОГОДНЯ ЛІҐА НАЦІЙ БУДЕ РІШАТИ СПРАВИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ

КОМІСІЯ З ТРОХ, ЩО РОЗГЛЯДАЛА ПРЕДЛОЖЕННЯ ДАНДЮРАНДА І ШТРЕЗЕМАНА, МАЙЖЕ ВСЕ ВІДКИНУЛА З ЇХ ПОБАЖАНЬ. ТРЕБА ЧЕКАТИ ДЕБАТ І ОБОРОНИ СВОГО СТАНОВИЩА ЗІ СТОРОНИ ШТРЕЗЕМАНА.

МАДРИД (Еспанія), 6. червня. — Сьогодня мають роспочатися дебати над справозданням комісії трох, що мала виробити способи охорони прав національних меншостей. Як відомо, ця комісія мала обговорити два основні проєкти в цій справі: один канадійського сенатора Дандюранда, а другий німецького міністра справ закордонних, Штреземана.

Тепер стало відомо, що більшість їх предложень комісія відкинула, а виробила свій проєкт, який мало що поліпшує справу національних меншостей. Особливо сильний спротив до своєї праці Ліґа Націй стрічає зі сторони держав малої антанти, які мають найбільше національних меншостей. Ці держави запевняють, що вони й так поводяться толерантно з національними меншостями й втручання в цю справу Ліґи Націй буде шкідливим.

Думають, що Штреземан, який уже виїхав з Берліна до Мадриду, буде боронити своє предложення, чим викличе гарячі дебати на засіданнях Головної Ради Ліґи Націй.

ЗАГИНУЛО 700 ПАСАЖИРІВ.

НА ЯПОНСЬКОМУ КОРАБЛІ ЗАГИНУЛИ РОСІЙСЬКІ РИБАЛКИ ТА ЇХ ЖІНКИ.

ЛОНДОН (Анґлія), 6. червня. — З Йокогами повідомляють, що японський пароплав Уґо Мару згорів на дорозі з Владивостока до Камчатки. На ньому було 700 російських рибалок та їх жінок, що їхали на рибні промисли біля Камчатки.

Корабель успів подати радіо-повідомлення, що на ньому загорівся груз бензини, що спричинило вибух на пароплаві. Крім пасажирів-рибалок загинуло 43 Японців, які складали залогу Уґо Мари.

НЕ ЗВЕРТАЄ УВАГИ.

ПОЛЬЩА НЕ ЗВЕРНУЛА УВАГИ НА ПРОТЕСТ БОЛЬШЕВИКІВ ЗПРИВОДУ ДЕРЖАВНОГО СВЯТА ГРУЗІЇ, ЯКЕ ГРУЗИНИ ВЛАШТУВАЛИ У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА (Польща), 6. червня. — Грузинська біженська кольонія у Варшаві обходила одинацяту річницю свята грузинської державности. Тепер Грузія знаходиться під окупацією московських большевиків.

Большевицький посол у Варшаві, Богомолов, заявив протест польському правительству проти того, що в святі грузинської незалежности брали участь польські офіційні представники. Польське міністерство справ закордонних зіґнорувало цей большевицький протест, вважаючи, що він втручається у польські внутрішні справи.

МУСОЛІНІ ЄРЕТИК.

ПАПА НАЗВАВ ПРОМОВУ МУСОЛІНІЯ ЄРЕТИЧНОЮ. ВАТИКАН ВВАЖАЄ, ЩО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ МУСИТЬ ПРОВАДИТИ РОДИНА ТА ЦЕРКВА.

ВАТИКАН СИТІ (Папська держава), 6. червня. — Папа оголосив листа, в якому називає єретичними промови Мусолінія, які він виголосив у парляменті та сенаті підчас дебат над договором з Ватиканом. В своїх промовах Мусоліні між иншим зазначив, що християнство родилося в Палестині й колиб Рим його не зробив католицьким, то воно лишилосяб місцевою жидівською сектою, яка можливо вже вмерлаб.

Крім того папа зазначив, що діло виховання молоді не є привілеєм держави, але ділом родини та церкви.

БОЛЬШЕВИКИ ХВАЛЯТЬ ГУВЕРА.

МОСКВА (СССР), 6. червня. — Большевицькі лідери хвалять президента Злучених Держав Гувера за його промову на „Декорейшен Дей" з приводу морського обмеження зброєння. Вони думають, що коли Америка припинить перегони з Анґлією в будуванню військової фльоти, тоді настане кінець анґлійському імперіялізмови, бо Америка завжди буде сильнішою завдяки своїм багацтвам.

ВЕЗУВІЙ ВИБУХАЄ ДАЛІ.

ЛЯВА ВСЕ ПОКРИВАЄ НОВІ ПРОСТОРИ. ВЖЕ РОЗЛИЛАСЯ НА 650 СТІП ШИРИНИ.

НЕАПОЛЬ (Італія), 6. червня. — Потоки ляви, що витікають з кратера Везувія, все збільшуються. З нутра кратера чути звуки вульканічних вибухів, що часами стають подібними до гарматної канонади.

Лява витікає шириною в 650 стіп, місцями доходячи до 23 стіп височини. Вона вже залила багато окремих осель мешканців, що жили на збічу гори.

ВИБУХ В ІТАЛІЇ.

УНДІНЕ (Італія), 6. червня. — Від невиясненої причини стався вибух на складі военних припасів недалеко міста Спілімберґо. Підчас вибуху загинуло 11 робітників та 13 тяжко поранено.

ПОЖЕЖА ЛІСА НА САХАЛІНІ.

ТОКІО (Японія), 6. червня. — Дощ трохи спинив пожежу ліса на острові Сахаліні, але бояться, що вона знову почнеться з великою силою, як тільки ліс трохи висохне. Ґубернатор острова повідомляє, що підчас пожежі згоріло 41 осіб, а 163 мешканців Сахаліна тяжко попарені.

В огні загинуло 1,206 домів і тепер числять 4,710 мешканців, що опинилися без даху над головами. Загальна шкода, спричинена пожаром, виносить понад три міліони долярів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕВДАЧА КОМУНІЗМУ

З послідних парляментарних виборів в Анґлії мало є фактів так характеристичних для настрою анґлійського виборця як просто повний занепад комунізму.

Вeастиво якраз в Анґлії можнаби сподіватися розвою комуністичних стремлінь. Прецінь комунізм називає себе марксізмом, а Маркс голосив, що соціялізм прийде з конечности як неминуче явище з високо розвиненого капіталізму. Прецінь Анґлія се найвисше капіталістично розвинена країна в Европі, якщо не в цілому світі. Деж малиби сповнятися найкраще пророкування Маркса, як не в Анґлії?

Тимчасом, хоча знаючи Маркса як евангеліє своє, комуністи звертали щиру увагу на Анґлію, комунізм там не може кіяк укорінитися. Він захоплює на довше або на коротше такі промислово відсталі краї, як Росія, Баварія й Мадярщина, а в курній від фабричних димарів Анґлії не показує найменчого поступу. До послідного анґлійського парляменту, приміром, не дивлячися на те, що Москва розвинула спеціяльну аґітацію, дістався всего один одинокий комуніст. Уряд Болдвина був досить консервативний, щоби викликати звичайний відрух на ліво. Комуністи на сей відрух числили й заздалегідь заповідали для себе гарні висліди.

Щож показують вибори?

Рівнобіжно з великою, майже несподівано великою побідою партії праці вдаряє в очи повна невдача комуністичної партії. Вона не тільки що не потрафила збільшити числа своїх послів до анґлійського парляменту, але й втратила того одинокого посла, що там досі мала.

Коли число голосів, відданих на партію праці, доходить до трох міліонів, то комуністи не зібрали в цілій Анґлії й пів сотки тисяч голосів. Вони стоять по заду не тільки великих партій, себто партії праці, консервативної й ліберальної, але й позаду анґлійських націоналістів і „диких", себто безпартійних.

Словом, сьогорічні вибори в Анґлії потвердили перед цілим світом повний крах комунізму в найбільше промислово розвиненому краю Европи.

Богато причин зложилося на се маркантне явище. Найбільше рішаючою причиною був таки відай анґлійський націоналізм. Анґлійський виборець бачив, що російські большевики, не дивлячися на свої межинародні заяви, все таки являються російськими націоналістами й імперіялістами, що далі ведуть політику російських царів. У відпір на сю політику, звернену проти Анґлії, анґлійський робітник виступає за інтересами британської імперії. У сей спосіб Москва вспіла навчити анґлійського робітника тільки анґлійського націоналізму.

Василь Бобрів.

ВЕСНЯНІ МРІЇ ҐЕНЕРАЛА НІБИТО УКРАЇНІ НА ВОЛЮ, АЛЕ ПОЛЬЩІ Й МОСКВІ НА СЛАВУ.

I.

Зима не підходить для війни, особливо на українських землях. Зате весняне повітря благодійно впливає на емоції ґенералів: коли зачати військові операції принаймні в травні, то можна стріляти аж до жовтня, — коли ворог не вибе зброї скорше. Тому й весна розворушує ґенералів. Таке сталося й з українським ґенералом Сальським. Сонечко розворушило його мрії. Польський ґенеральний штаб їх піддержав, і ґен. Сальський виступив зі своїми мріями в піддержуванім Поляка „Тризубі".

Шановний ґенерал — соборник! Як і більшість українського „уряду", він стоїть на плятформі соборности України — від Каспія аж по Збруч. На Галичину і Волинь він соборности не розтягає. Видно, він на західні українські землі признає право Ляхів. Соборний свій погляд він направляє тільки на схід.

Після міркувань сього соборницького ґенерала українська комуністична партія вже переродилася і ставить національне питання вище комуністичного. Иншими словами, комуністи на Україні лише прикриваються комунізмом, як вивіскою, а по сути вони націоналісти-сепаратисти. Мовляв, партія бореться проти кольоніяльної політики Москви й домагається державної самостійности України і відділення її від Московії.

Звідки пан ґенерал має ці відомости, він не говорить, а яку націоналістичну політику провадить українська комуністична партія, відомо усім ще з останнього „Всеукраїнського зїзду комуністичної партії", де лідери її отверто призналися, що село набирає сили, а щоби знеселити село, треба мовляв, збільшити на Україні кадри робітників як тих, які змоглиби панувати над селом. Це не були пропозиції Сталіна, а виходили з уст Чубарів та Скрипників. Але ґенерал на це не дивиться. На його думку, українська компартія сталаби на боці української армії і пособилаби визволяти Україну зпід Московщини.

Можливо, що так сталосяби, колиб на Україну прийшла дійсно українська армія. Та де взяти українську армію?

Чи не завдяки Сальським і їм подібним козаки і старшини гинули по таборах? Чи не через них Тютюнник пішов на повстання в 1921. році? Та чи не вониж винні, що та купка повстанців не повернулася назад?

За якуж силу говорить ґенерал, коли мріє про допомогу українській компартії?

Про це ґенштабист не говорить. Та не трудно догадатися, що Сальський не має на увазі української армії. Він ліпше кожного знає, що створити армії української не можна, бо хтож як не він скінчив на те й академію, щоб розуміти обставини. Справа йде про польську армію, до якої Сальський стоїть близько. Сальський розуміє, що справа комуністів на терені не тільки України, а й цілого СССР гіршає з кожним днем і йому здається, що недалекий вже край пануванню червоних. Знають се й Поляки, і тому вони мріють про зреалізування для Польщі границь з 1772. року. А військовий міністер „уряду УНР" вже журиться про виконання умови між Левицьким і Поляками.

Перейдім далі до головних точок ґенеральських мрій.

Ґенерал ставить питання: чи здібна комуністична партія до відпорности? І тут же відповідає: звичайно, ні. Бо „комуністи не можуть запалити ні повести московської маси проти української революції". Про яку революцію говорить Сальський? Невжеж можна назвати революцією інтервенцію Поляків на Україні?

Комуністи можуть бути слабі, але це тільки доти, доки польські жовніри не стануть на українську землю. Сальський певно чув прислівя, поширене нині під червоними: „хоч з чортовою бабою, тільки не з комуністами". Але він забуває, що як тільки польська армія переступить істнуючий кордон, нарід український пригадає вже зарекомендованих польських ґрабіжників. Не поможе те, що польський ґенеральний штаб зформував корпус з Ляхів, які родилися на Україні, знають українську мову, історію та звичаї. Не поможуть і брати Петлюри, які служать польському ожелкови. Нарід не повірить Полякам і волітиме вже тих наїздників, з якими він знає, як обоходитися.

Але це для Сальського нічого не говорить. Його оптимістичні мрії не спиняються, а рвуться в небеса. А щоб мрії не були мріями, ґенерал посилається на факти. Такими фактами, на думку Сальського, можуть бути: боротьба Еспанців проти Йосифа Бонапарта; боротьба Ґамбети проти Німців в 1870. році і польське повстання. Перші два приклади не затримують ґенерала. Для нього важне польське повстання 1863. року.

„В момент повстання Москва мала в Польщі 120—130 тисяч війська. Вночи 22. січня 1863. року Поляки вчинили 30 нападів на московські залоги, причім вдалися 8. Активних вояків Поляки мали 10,000. Це перше повстання паралїжувало рухи російської армії та влади приблизно на два тижні. Тільки відсутність сильного революційного центру та орґанізаційних звязків, а особливо зброї, не дали можливости використати ці два тижні для орґанізації військової сили. Не дивлячись на сприятливі умови — очікувана в Росії революція не спалахнула, а зовнішня інтервенція не відбулася.

„Постання продовжувалося до літа 1864. року і сили повстання часом доходили до 30,000, а скількість російської армії доведена була до 180 тисяч".

Цей приклад — як думає Сальський — має служити лекцією та підтвердженням його міркувань. Але він промовчав одну обставину: **час.** Не можнаж рівняти 1863. рік з роком 1929. В 1863. році Москалі підтримували звязок між залогами тим самим способом, що й повстанці між собою. Зброя була кремінна, а кріси заряджалися з дула. Залізниць і телефонів не було. Телеґраф не був розвинений. Піхота мала кріси з баґнетами. Артилерія стріляла з горбів простою наводкою, а кавалерія рубала шаблями. Не диво, що 180,000 Москалів у ворожій країні мусіли возитися аж кілька місяців з 10,000 повстанців.

Тепер справа війни виглядає инакше. Уншліхт, комуністичний будівничий армії, на останьому зїзді рад в кулюарах сказав таке: „Хай но лиш хто повстане! Два аеропляни з ґазовими бомбами із села лишиться чисте поле, на якому ми зорґанізуємо колхоз".

Що зможе зробити проти тих навіть пяти дивізій піхоти й чотирох кавалерії народ, що не має зброї? Про однакове узброєння селянства з червоною армією і говорити годі. А ті злидні, що панують в українськім селі? Літом селянин не може повстати, бо зимою згине з голоду, а в зимі повстати? Треба бути вдягненим і ситим. А хто керуватиме? Хиба на селах є досвідчені старшини? Хто проведе орґанізацію селянства у відділи, полки і дивізії? Де ті, що наладять звязок між окремими огнищами повстання? Крім того, хіба Москалі в 1863. мали таку чеку в Польщі, як тепер мають Москалі на Україні?

Як видно, не про те ходить Сальському з „урядом". Не про українську державу, а лише про договір, який підписав Левицький з Ляхами, про вірну службу Полякам.

II.

Ідея української самостійности з кожним днем захоплює ширші верстви українського громадянства. Ідея міцнішає, набуває сили, але до повного скристалізування ще далеко. Можливо, що вона проникла вже й в комуністичну партію, але говорити про те, що комуністична партія хоче відірвати Україну від Московії, наївно. Навіть хочби партія сього хотіла, не було би інакше. Занадто мало робиться культурної роботи, тай всяка робота, що йде від комуністичної партії, не находить співчуття в українському селянстві, ні навіть у свідомому громадянстві. Вже занадто скомпромітували себе комуністи, щоб їм вірили. Поведення комуністів викликає невдоволення і штовхає селянина думати про свою державу, яка в 1919—1920 роках для нього була більше вигідною. Дозволяла продавати хліб, як він того хотів, не вертала й не підтримувала дідичів, не карала від ухилення від війська, не збирала податку, навіть дозволяла грабувати таки себе саму. Щож ліпшого ще можна придумати? Ось по цій лінії йде наростання бажання самостійної України. Треба зрештою отверто глянути в очі дійсности, а не задурювати себе тим, ніби українська свідомість під червоними зростає в наслідок опанования української ідеольоґії. Правда, це опанування поступає, але не такими кроками, якимиби ми хотіли і про які ми говоримо. Поруч того встає велика небезпека, усунення якої являється нашим обовязком. Небезпека ця криється в атентатах деяких осіб, на зразок Сальських. Свідомо, чи не свідомо ці панки підбираються під цю наростаючу ідеольоґію і готові вже її знищити.

Україна вже має досвід з гетьманування Скоропадського. До нього ідея гетьманату нікого не лякала, а само імя „гетьман" було для нас святим. Тому оголошення гетьманату не найшло в масах сильного опору. Але Скоропадський до гетьманства віднісся зрадливо і на завше знищив цю ідею. І який гетьман не появивсяби тепер на Україні, він згори засуджений на провал. Селянство не уявляє гетьмана инакше, як ката, котрий посилав московських офіцирів сікти безвинних людей за те, що вони брали землю від московських панів.

Теж саме хочуть зробити Сальські, коли збираються йти на Україну з польським військом. Кажу з польським, бо українського не буде. А як і вдасться назбирати з замучених емігрантів хоч з 10,000, то не їх бачитимуть селяне, а тільки злодійкуватих Пілсудчиків.

Такий досвід уже був. Рік 1920. люди згадують як польський період. Українські селяне не бачили української армії, лише Поляків, яких, мовляв, привів С. Петлюра.

Вже в 1920. році захиталася ідея української держави. Щож буде тепер, коли йтимуть самі Поляки? Буде те, що селяне підуть в червону армію, а справа української держави відсунеться на десятки років, а може й зовсім згине.

Наскоки, які проектують Сальські, дискредитують ту свідомість, що лише впала на зорану Москалями почву; свідомість тая не має ще сили й є лише в процесі скристалізовання. Всяка інтервенція чужих, ворожих Україні військ, хочби під гаслом самостійної держави і під керуванням (наочним) українських ґенералів, доведе до сумних наслідків.

З авантур Сальських скористають Ляхи та, в ще більшій мірі, Москалі.

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУЧКИ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ,

які можна набути у книгарні Свободи.

ЗУСТРІЧ. Новорічна песа-казка на 2 дії. В. Королів-Старий ...15 ц.
ЧЕРВОНА ШАПОЧКА, драмована казка в 2-ох діях. Я. Вільченко ...20 ц.
ЗОЛОТИЙ ЧЕРЕВИЧОК, песа-казка для дітий у 6-ох картинах. Галина Орлівна ...15 ц.
ПРОГУЛЬКА, комедійка на одну дію. Ст. Чубатівна ...15 ц.
ТАРАС ПАСТУШОК, сценічний образок у двох діях ...15 ц.
САМОТНИЙ У ЛІСІ, песа на одну дію. Е. А. Чебишева-Дмитрова ...10 ц.
МАЛИЙ ТАРАС, діточа песа на 3 дії. В. Шопінський ...20 ц.
СВЯТО ВЕСНИ, сценічний образок на дві дії зі співами та хороводами. Василь Софронів ..25 ц.
СТРІЧА У ЛІСІ, сценічна картина в одній дії. Леся Верховинка..10 ц.
ПІДКЛАДЕНЬ, песа-казка на 2 дії. В. Королів-Старий ...15 ц.

"SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Др. Остап Грицай.

НАРОДИ В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ

(3)

III. Нідерлянди й Филип II.

А що французький король Людвик XI. почав ворожо виступати проти осироченої Марії, то Максиміліян приспішив своє одружения з бурґундською принцезою, і став так співвласником її спадщини, прикрасою якої були саме нідерляндські провінції. Але що богаті Нідерляндці вміли при нагоді добре постояти за своє право, про це вже переконалась і сама Марія. Бо коли вона на перекір їх домаганням не хотіла усунути двох ледачих французьких дорадників від правління, то Нідерляндці вхопили їх силою і мимо прохань і сліз гарної принцези відрубали їм голови в місті Ґент **(Gent)**, важному і в дальшому розвиткові нідерляндської боротьби за волю. Зазнав теж сили нідерляндського пястука на собі й сам Максиміліян. Марія именно вмерла вже в р. 1482 — в наслідок нещасливого упадку з коня на улюблених нею ловах — після чого Максиміліян намагався стати реґентом Бурґундії в імени свого малолітнього сина з Марією, Филипа. Але за цю реґенцію довелось йому зводити боротьбу з Нідерляндцями, упродовж якої вони вхопили його в місті Бріґґе (5. II. 1488), прогнали всіх дорадників Максиміліяна й держали його в арешті в домі одного крамаря, поки не визволили його на вістку про збройну допомогу для Максиміліяна з Німеччини. Та мимо таких принагідних ворожнеч удалось Максиміліянові таки дійти до згоди і вдержати бурґундську спадщину для свойого сина **Филипа (I.)** як правного наслідника Марії. Після тогож, як цей Филип оженився з донькою еспанського короля Фердинанда, **Іванною**)**, і незабаром потім помер, то з огляду на те, що в Еспанії не було тоді ніякого мужеського наслідника на престол, старий король Фердинанд (Католицький) хоч-не хоч мусів згодитися з тим, що старший син Филипа, Карло, отже внук Максиміліяна і наслідник цьогож на престолі Німеччини, став і королем Еспанії (1516). Оттак то хитрі й ненаситні Габсбурґи при допомозі самих подруж добули тоді в короткім часі для своєї династії престоли Бурґундії, Еспанії й Німеччини, і згодом міг Карло — в Німеччині він **Карло V.** — єказати про свою державу, що в неї не заходить сонце. Правда — надзвичайної потіхи з володіння премогутнього габсбурґського імператора не було ні в Еспанії ні в Австрії ні в Німеччині, ні взагалі для ніякого з опанованих ним народів. Зокремаж в дорогоцінній бурґундській спадщині, а саме в Нідерляндах, доходило вже за володіння Карла до важких конфліктів, головно — як і скрізь в тодішній Европі — на релігійнім тлі, по причині реформаційних змагань і течій, що почалися в р. 1517 з виступом **Мартина Лютера.**

**) З цею Іванною, прозваною опісля „божевільною", вийшла одна з найбільших дивовиж, про які знає історія. Поки жив той її чоловік, Филип, (прозваний „Гарним"), то вона мучила його страшною заздрістю так, що кидалася як львиця на кожну жінку, яку підозрівала в коханню з Филипом. Колиж він помер, то вона, наказавши перевезення тіла Филипа з Бурґос у Гранаду, отже з півночі Еспанії на південь! — возилася з домовиною небіщика трохи не цілу зиму і трохи не по цілім краю, навіщуючи притім зі своїм численним почотом кожну церкву й кожний монастир та цвинтар, де залюбки переночовувала, вдивлена непорушно в домовину. Стрічних жінок по дорозі проганяла окрема (узброєна) сторожа, і при кожній нагоді отворювано домовину, щоб переконатися, чи труп в ладі. — О. Г.

Але не тільки те. Вже між Карлом і Нідерляндцями зазначувалися гостро непорозуміння і державно-правного характеру, спричинені деспотичними розпорядками Карла, з якими трудно було погодитися свободолюбивому народові. Бо ті розпорядки являлися тут самоволею.

III.

За володіння бурґундських князів именно зуміли Нідерляндці влаштувати своє відношення до Бурґундії так, що їх країна користувалася ненарушимими привилеями й вольностями. Вона була по суті речі незалежною республикою, звязаною з Бурґундами тільки особою князя як спільного найвисшого зверхника. Про ніяку деспотію бурґундських графів і князів в Нідерляндах не могло бути мови, бо населення тут, починаючи вже з XI. і XII ст., веліло собі кожну допомогу, уділювану собою володарям з приводу їх принагідних военних походів — а таких походів було немало — оплачувати важними полегшами, уступками і привилеями, упродовж століть щораз більш поширюваними і закріплюваними. Особливож бурґундські князі, своєю владою далеко не такі могутні, як опісля Карло V. та Филип II., дбали гаразд про добру злагоду з богатими нідерляндськими провінціями, бо допомога від них (чи то в грошах, чи в людях) була на випадок війни здебільшого рішаючого значіння. Ці князі погодилися з тим, що рішаючий голос в кожній важній державній справі мали в нідерляндських провінціях представники населення, а саме їх трох найважніших станів: шляхти, духовенства й горожан, тобто купецтва. Вони творили в кожній провінції своєрідний парлямент, а в потребі ґенеральний сойм з представниками всіх провінцій, своїм становищем проти князя і своїми правами вповні суверенний. Що такий парлямент ухвалив, це переводилось в діло, а чого він не ухвалив, того ніякий князь не міг Нідерляндцям наказати. Без його дозволу не смів князь вести ніякої війни, накидати народові нових законів, брати своєвільно заряджених податків, уводити нових грошей і допускати до державної служби чужинців. Це останнє ішло так далеко, що навіть нідерляндський уроженець не міг служити урядовцем у провінції, з якої не походив, і не міг бути суджений трибуналом не рідної йому провінції, вже хочби тому, що привилеї поодиноких міст були покищо нерівні, а кожний горожанин мав право на привилеї і полегші свойого рідного середовища. Таким чином нідерляндський горожанин користувався і під верховною властю Бурґундів усіми благодаттями рідної влади, зустрічався всюди з рідними законами й рідним начальством, проти всякої кривди мав право відклику до своїх трибуналів, а вимір державних тягарів визначував устами своїх заступників по своїй волі і змозі. Колиж бурґундські князі вспіли де-далі обєднати під собою ряд нідерляндських провінцій тісніше, то найвисшою судовою настоєю для всіх провінцій став трибунал в місті Мехельн **(Mecheln)**, міродатний для кожного нідерляндського горожанина, але вповні незалежний від чужинецького князя як — обік ґенерального сойму — найвисша рідна влада народу.

Тимто й не подивуємо, що промисл і торговля в Нідерляндах розвивалися в тих часах щораз могутніше, творячи з цеї країни один з найбогатших країв в Европі, а з цим і неодолієме заборало національних вольностей, бо народ міг жити і трудитися під благословенним покровом свободи.

Завдяки своїй морській торговлі стали Нідерлянди найважнішим торговельним посередником між півднем і північчю тодішньої Европи. Головні міста тут, як ось Бріґґе, Ґент, Амстердам, а далі Антверпен, затруднювали сотки тисячів робочих рук. Громадили в собе купців і продавців з усього світа, накопичували на своїх торговельних площах продукти сходу й заходу. Купецькі кораблі з усіх сторін Европи, з Еспанії й Портуґалії, з Анґлії, Франції й Німеччини, з Італії, Данії, Швеції й Москви простували непроглядними рядами в нідерляндські пристані. В р. 1468 приплило до пристані міста Бріґґе нараз 150 чужих кораблів. А в Антверпії одночасна поява 250—350 кораблів не належала до ніяких рідкостей, а протягом цілого дня, особливо в великі торговельні дні — приходило сюди 800—900 кораблів. Хоч і яка славна була тоді своєю торговлею Венеція, то Антверпен робив усетаки протягом двох місяців більше інтересів, ніж Венеція упродовж двох років; крізь брами міста котилося день-в-день 2000 тягарових возів і 10,000 хліборобських. Самому Карлові V. заплатили горожане Антверпену титулом военного податку 40 міліонів золотих ґульденів, але це вони могли зробити, бо їх товари продавалися і в Европі і в Арабії і в Персії і в Індії. Нідерляндський хлібороб збогачувався управою, плеканням худоби, ловецтвом і риболовством, а міста промислом, — особливож своїми славними мануфактурами, — виробами і творами мистецтва й поширеною на весь світ торговлею. Провінції Фляндерн і Брабант славилися головно своїми текстильними виробами, — брабантські кружева! — дорогі сукна фляндрійської марки цінилися як одинокі в своїм роді, культура пишного — шовкового й оксамітного — одягу не плекалась взагалі ніде так дбайливо й загально (в усіх слоях населення) як саме в Нідерляндах*).

Але все те було — як зазначено — у століттях свобідного розвитку нідерляндської країни під владою князів, які почували гаразд, що саме з огляду на своє панування тут мусять добре числитися з домаганнями могутнього своїм добробутом і своїм значінням народу.

Затеж значно инакше уложилися в Нідерляндах обставини, коли паном їх став Карло V., володар, в якого державі не заходило сонце.

*) Голяндія славна й сьогодня на ввесь світ просто неймовірною чистотою, своїх хат і господарських будинків навіть в найбіднішім селі. — О. Г.

(Дальше буде).

„Пленус вентер нон студет лібентер".

Себто „Повний живіт не радо студіює" (займається наукою). Давид Юм видав був у 1763 році історію Анґлії від Юлія Цезаря до перевороту 1688 р. Історію скоро накладчик розпродав, наче солодкий мід. Письменник забогатів і поселився в Шотляндії. Накладчик хотів, щоби Юм продовжав історію, але цей відкинув предложення. Колиж накладчик таки не давав йому спокою, Юм відписав йому: „Не можу вам служити, і то з чотирох причин: Я застарий, за товстий, за ліниввий та за богатий".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НА ПОМІЧ РІДНІЙ ШКОЛІ.

Щоби помогти Рідній Школі, вживається ріжних способів: скликається віча, агітується поміж українським громадянством і доказується, що будучність української нації та державности українського народа залежить від Рідної Школи. Не треба вже говорити про те, що чужа школа не може виховати українського народу на свідомих громадян своєї власної держави. Инакше можуть думати лише дітваки, бо яких нема що говорити, бо все одно — не розуміють.

Але кожен, маючий можливість хоч крихітку думати, знає, що московська школа добра для Москалів, польська — для Поляків, чеська — для Чехів, румунська — для Румунів і т. д. Отож і для українського народа може бути доброю школою лише рідна українська школа, а особливо велике значення її тепер, коли ще поневолена нація, коли ми ще не маємо своєї держави. Кожному державному народові рідну його школу утримує власна держава, але народ, що не має своєї держави, мусить сам подбати про свою школу, коли не хоче, щоби діти його денаціоналізувалися. Такий нарід не лише повинен посилати своїх дітей до рідної школи, але й сам мусить утримувати її.

Таксамо й український нарід. Тепер уже українське громадянство просякнуте свідомістю того, що майбутнє наше й успіх боротьби за нашу державність залежить виключно від нас самих, залежить від того, яку ми будемо мати власну Рідну Школу. Тому й пожертви на Рідну Школу почали збіратися тепер не лише на вічах, концертах, але й на ріжних забавах товариських та родинних.

Однак треба правду сказати, що ще далеко не все українське громадянство зрозуміло свій обовязок супроти Рідної Школи. Багато ще є таких, що не дають своїх пожертв не лише на Рідну Школу, але й взагалі на рідну справу. Вони ще міцно скуті путами рабства й несвідомі, покірні раби сплять непробудним сном своєї національної й навіть звичайної людської свідомости. Тому увесь тягар по допомозі рідному краєви, а в тім числі й Рідній Школі, несуть на своїх плечах ті, що прозріли своїм духом, що з рабів стали вільними й свідомими синами свого народу. Вони, ці свідоім й щасливі, що дійсно на ділі є вільними духом, підтримують змагання своїх братів в Рідному Краю в боротьбі за волю й державність. Отож крім Рідної Школи вони дають на інвалідів, на „Просвіту", на політичних вязнів, на голодних, на бойовий фонд і т. д.

У нас в Америці найбільше свідомих національно громадян згуртовано біля церков. Священики мають велику можливість і поле впливати на свої громади, щоби поглибити, поширити й піднести жертвенність українського загалу. Ми в Америці маємо сотки своїх церков зі священиками й між ними є багато таких, що сумлінно виконують свої обовязки перед своїм народом тут та перед Рідним Краєм. Однак, на жаль, мушу сказати, що є й такі між ними, які байдуже ставляться до своїх обовязків супроти тутешнього українського загалу та супроти свого Рідного Краю. Багато є таких, що вважають своїм обовязком лише кадження в церкві та відправу Служби Божої, а позатим усі національні обовязки занедбують.

А міжтим наші священики в церквах можуть дуже багато зробити. Вони могли завести в себе по церквах систематичну збірку на ріжні народні цілі. В церкві ніхто не відмовиться дати пожертву на Рідний Край. А хоч би й не великі систематичні збірки зрештою виросли б в поважну суму, що була б замітною допомогою нашому Рідному Краєви. Я можу подати такий приклад: На Великдень при українській православній церкві у Ню Йорку, біля дверей, було зібрано на Рідну Школу 41 дол. Невелика то збірка, але важна тим, що вона зібрана з ініціятиви лише одного парохіянина А. Куцика, який сам приніс пушки до церкви й разом з иншими збирав. А коли знайшлося кілька соток громадян, що так зробили б, а це можна б зробити біля всіх церков, то вже один великодний дар для Рідної Школи міряхувався б тисячками долярів.

Отож подумаймо й подбаймо про заведення при українських церквах систематичних збірок на допомогу Рідній Школі та Рідному Краєви взагалі.

В. Дроботій.

Професор вернув із купальні в довгім морськім одязі.

Жінка: Бійся Бога, ти де так змок, коли весь час не падав дощ!?

Професор: Я ходив до купальні але забув роздягнутися.

НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК З ЧЛЕНОМ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ УНС.

Англійська газета в Шенандоа, Па., подає слідуючу допис про нещасливий випадок члена молодечого департаменту УНС, Петра Онисика:

Had Leg Amputated.

Peter Onisick, about 18 years old, residing at No. 9 East Laurel street, is a patient at Locust Mountain State Hospital recovering from the amputation of his right leg between the ankle and knee, rendered necessary by an accident at No. 9 stripping of the Locust Mountain Coal Company. The young man was working around a steam shovel on Saturday evening when a piece of rock fell and struck him on the leg. His leg was badly mangled. Dr. Cantlin, the company surgeon, was summoned and administered emergency treatment, after which he was taken to the hospital, where the leg was amputated shortly before midnight Saturday. The patient suffered from shock on Saturday, but rallied yesterday and is now getting along nicely. He is well known and prominent in local sporting circles.

Залізнича катастрофа.

— Ніхто з вас не переживав такої залізничої катастрофи, як я тому два роки.

— А де це було?

— Між Станиславовом і Галичем на самім мості.

— Ов! То ранені щось завилися?

— Ні! Я запізнався тоді в переділі з своєю теперішньою жінкою.

ПОЗІР! — ПРОВІДЕНЦ, Р. АЙ.!

ЗАХОДОМ УКР. ГРОМАДИ НА САВТ ПРОВІДЕНЦ

відбудеться

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 9. ЧЕРВНЯ 1929 Р.

НА TONY FERRANTY FARM

186 ATWOOD AVENUE,

там, де минувшого року.

На пікнік запрошується всіх Українців як місцевих так і позамісцевих численно прибути. Забава буде добра і весела до пізної ночі.

Комітет.

ДОРОГОВКАЗ: Їхати на Harford Ave. до Atwood Ave. і звернути на Atwood Ave. і просто на Пікнік, а можна їхати на Plainfield St. також до Atwood Ave. з другого кінця, відки також прийдете на Пікнік. В случаю, колиб був дощ, Пікнік відбудеться на другу неділю. 132

ПОЗІР! ЧЕСТЕР, ПА., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКР. НАР. ДОМУ В ЧЕСТЕР, ПА. ЯКИЙ БУДУЄ СВОЮ ВЛАСНУ ДОМІВКУ,

відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-ГО ЧЕРВНЯ 1929 РОКУ

В ГОД. 1-шій ПАПОЛУДНИ, НА ГАЛІ 2nd AND WILSON STREETS

ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

на якому будуть окрім місцевих бесідників промовляти і позамісцеві бесідники. Добр. КЕДРОВСЬКИЙ виголосить промову на тему „Чи нам треба своїх Укр. Нар. Домів?"

Громадяне! Всі як один приходіть на це віче, щоби всім доказати, що ми свідомі діти України. 131-2

Комітет.

ПОЗІР! МАЙНЕРЗВІЛ, ПА.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ МОЛОДІЖИ

—: відбудеться вистава :—

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

В НЕДІЛЮ, 16 ЧЕРВНЯ, 1929 р.

в Галі Української Православної Церкви,

406 ФРОНТ СТР., МАЙНЕРЗВІЛЛ, ПА.

Початок вистави о год. 6-тій вечером.

Вступ: $1.00; 75 цнт.; для дітей 25 цнт.

На цю виставу сердечно запрошуємо Українців з Майнерзвил і околиці. 138.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й.! ПОЗІР!

ПАРОХІЯ СВ. ЙОСАФАТА В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

уладжує

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-ГО ЧЕРВНЯ 1929 С. Р. НА ВЕСТ

Запрошуємо місцеві Товариства і Братства. Постараємося о добірну музику і добру забаву. 131-2

Парохіяльний Комітет.

НОВІСТЬ! НЮАРК, Н. ДЖ. ПОЗІР!

ВЕЛИКИЙ БАЗАР

на подвірю коло української гр.-кат. церкви

НА 39 MORTON ST., NEWARK, N. J.

ЗАЧИНАЄТЬСЯ В ПЯТНИЦЮ 7-го С. М.,

а буде тревати через десять днів кождого вечера від год. 8 до 10.30 аж до понеділка 17-го с. м.

Закінчення в неділю 16-го с. м.

Музика, перекуски, несподіванки.

Запрошає всіх без винятку **Комітет.**

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

"SVOBODA"

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ТАЙНА ДІТОЧИХ СНІВ.

Діточі сни богато більше загадочні та трудні для наукового вияснення, ніж сни дорослих людей. Як відомо, сни дорослих пояснюють учені сонним примарам або споминам, або враженням, набутим із лектури і т. п. Інакше є з діточими снами. Діточі сни дуже ріжнородні, хоч дитина ще не богато пережила, а при цьому сонні образи нераз так спрецизовані, що здається вказують на якісь спомини попереднього існування, потверджують теорію метампсихози, себто перенесення одної психіки на другу.

Психольогічне товариство в Лондоні передало в газетах цікавий сон дитини. Трилітня дитина лондонського лікаря д-ра Ральфа Емерсона мала такий сон: Бачила себе біля дуже гарної теплярні, в якій росли фантастичні ростини та дерева, яких дитина в дійсности ще ніколи не бачила. По хвилі відчинилися двері теплярні і відтам вийшла сивоволоса жінка, зодягнена на чорно. Жінка глянула на дитину, начеб давала їй якийсь приказ.

Коли дитина пробудилася, оставала ще довго під сильним враженням сну, який оповіла батькам як найдокладніше. На питання, як виглядала та жінка, дитина, що відзначалася феноменальними здібностями, бо вміла навіть рисувати, накреслила шкіц. Усі члени родини пізнали померлу перед чотирма роками своячку, місіс Блондел.

Ця Блондел померла ще заки народилася згадана дитина, але вдома не було її фотографії, яку дитина моглаби оглядати. Тож сон не міг відноситися до особистого спогаду дитини. Також незвичайне було й це, що дитина бачила покійну жінку в її справжнім окруженні, якого одначе сама ніколи не оглядала. Пані Блондел жила у власній віллі, при якій мала дуже гарну теплярню з екзотичними ростинами. Тож опис дитини згоджувався зовсім із дійсністю.

Ще одна подробиця сну, здається, вказує на це, що тут було якесь перенесення образу на психіку дитини, який то образ бачила мати. Бо мати дитини п. Емерсон, як вибралася перед смертю своячки до неї в гостину, як приїхала на місце, побачила її справді, як виходила з теплярні. Була вона в чорній сукні, а волосся мала зачесане так, як дитина бачила в сні.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ.

ЗАХОДОМ УРЯДУ УКР. НАРОДНОЇ ШКОЛИ при співучасти всіх чесних Громадян

устроюється

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

НА ДОХІД ШКОЛИ

В СУБОТУ, 8. ЧЕРВНЯ 1929 Р.

В УКР. НАРОД. ДОМІ,

214-16 Fulton St., Elizabethport, N. J.

Початок в годині 6-ій вечер.

Вступ від особи 35 центів.

На бали буде грати первоорядна українська музика так, що задоволить всіх гостей. Заряд Школи є вповні надії, що Громадяне розуміють вагу своєї Рідної Школи та прибудуть, чим причиняться до підтримання Рідної Школи в Елізабетпорт, Н. Дж. 132

ПОЗІР! СКРЕНТОН, ПА.! ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО НАД ЗБРУЧА, відділ 280 Укр. Народ. Союза,

устроює

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

ДНЯ 8-ГО І 9-ГО ЧЕРВНЯ 1929

НА ФАРМІ FLETCHER, ЗА КАЙЗЕРВАЛ ШАПОЮ.

На сей Пікнік запрошуємо всіх Українців і Українок зі Скрентон і околиці. До танців буде приграватн первоорядна музика. За добру забаву ручить

131-2 **Комітет.**

ПОЗІР! НОРТГЕМПТОН! ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ, 9. ЧЕРВНЯ 1929 Р.

в годині 7-мій вечером

В ГАЛІ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВИ В НОРТГЕМПТОН, ПА.

МІСЦЕВІ АМАТОРИ

з нагоди візитації Впреосвященного Архиєпископа

ІОАННА ТЕОДОРОВИЧА

відограють

„ПЕРЕХИТРИВ"

комедія на 2 дії. Твір Дмитра Тягнигоре.

відтак відбудеться

КОНЦЕРТ

131-2 **Аматори.**

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР!

ПОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

В СУБОТУ, 8. ЧЕРВНЯ 1929 Р.

— відбудеться —

КОНЦЕРТ

В CHRISTODORA HOUSE

197 AVENUE B (cor. 9th St.)

в якім візьме участь

УКР. ХОР БАНДУРИСТ,

Проф. СТЕМБЕР

і ученики балетмайстра АВРАМЕНКА.

Початок точно в год. 8.30 веч.

Вступ 50 центів.

131-2

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ СВ. ВОЗНЕСЕННЯ

відбудеться

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 9. ЧЕРВНЯ 1929 Р.

НА HILLSIDE, N. J.

В лісі, Hillside Ave., cor. Chestnut St., HILLSIDE, N. J.

Українці і Українки! Слава Богу, що перебули зиму, а дочекались тепла. Тому тепер зберімся всі, тай як одна родина на свіжому воздусі забавмося разом. На пікніку будуть мати малий понтіе діти з української школи і буде приграваня українська музика. Буде там багато несподіванок. Тож до чисьленної участи просить 132-3

Комітет.

П. Романов.

ЩАСЛИВІ.

(Гумореска).

Поїзд їхав від німецької границі. Подорожні з трудом добилися до вагонів, заповнили всі переходи, горішні та долішні полиці, клозети та плятформи. Шиби були повибивані, двері не зачинювалися.

З першу все висувалися лиця військових, вони підносилися на пальцях, старалися заглянути до вагонів.

— Куди весь час пхаєшся? — сказав сердито вояк, із перевязаними башликом грудьми, до якогось добродія без шапки, який весь час попихав його.

— Я хотів би перечіпатися до вагону — сказав цей — бо без шапки мені дуже зимно.

— А де ти дінув цю шапку?

— Вкрали. Як я лише переступив границю — зараз найшли. Позвольте мені, будь ласка, перепхатися.

— Куди це, що? Гадаєш, що у вагоні буде тобі ліпше! — сказав подразнений вояк.

— Може хоч вітру такого нема...

— Нема — відізвався ззаду якийсь старець із чорним носом і лицем, якого морщини були повні сильної вугляного пилу. Це певно був паляч — тут вітер завиває гірше, ніж у полі.

— Так, привикли: вагон, то можна пхатися — сказав якийсь подорожний, що сидів на переході, бородатий, у кафтані. Він заслонив із одного боку лице, притулився головою до стіни. Так кладуться подорожні, що мусять сидіти в санках підчас метелиці.

— Щож це за кобиляча діти, навіть шапку з голови здирають. Бандити.

— Просто, їздити годі, — сказала бабуся, що стояла в переході з клунком. — За кишеню треба держатися та на річи вважати. Тепер поїзд стоїть зо пять хвиль, а вже є двоє пошкодованих.

— Так, народ здібний!

— Не вважаєте, тому то вас обкрадають — сказав якийсь нахмарений подорожній, що сидів на лавці — гави ловите, тож... Лише людей до гріху спокушаєте...

— Не вважаєте... А дивіть но його — який мені смілівець! — відізвався гнівно якийсь вояк, що лежав на горішній полиці. Я на двірці служив, трудніше вже було лише вважати, а таки через зиму вкрали всі склянки та ложки, не згадувати вже цього, що не один наївся і висунувся, не заплативши.

— Тож треба було ще ліпше вважати.

— Причепився ти до того слова „вважати". Попробуваб би ти. Коби то бодай злодії крали, то ще можна би обігнатися, алеж бо то всі крадуть.

— Добре каже, на всіх годі вважати — сказала бабуся.

— Тепер уже не треба розуму. Недавно на стації я їда, то з кріслом стояв якийсь добродій, аж поки я не віддала тарілки та вилок. Попросида я склянку чаю — то мусіла дати трицять рублів на застав, що не вкраду склянки.

— Як підходиш до буфету, то дивляться на тебе, як на злодія — відозвався якийсь подорожній — цеж обида...

— Чогож обида... таж він не кричить, лише дивиться... Хай тем собі здоров дивиться.

— Нема за що обиджуватися — відізвалося кілька голосів — колиб так на тебе одно дивилися; тепер на всіх уважають.

— Щоби там не знаю як уважати, то все дарма, — сказав вояк, що лежав на горішній полиці, вдивляючися в стелю. — Як так тої братії з триста штук напхається, то треба би мати триста послугачів, щоби кожному за плечима стояв один.

— Так, а за цими, що вважають, також хтось для певности — додав якийсь веселий ремісник.

— Не зашкодило би...

— Так, так...

— Інакше й годі.

— Чи то вони на війні так вивчилися?

— А хто їх там знає.

— А я з Німеччини їду — сказав подорожний без шапки, що якимсь чудом дістався до вагону — до границі йшло як по маслі, а як я лише переступив границю, зараз мені шапку бухнули.

Всі глянули на його голову.

— Зложили тобі бажання з нагоди приїзду — сказав веселий ремісник.

— Ти, брате, ловив гави, тож хтось свиснув тобі її — сказав понурий добродій.

— Я відвик... страшно вже давно не був я вдома... два роки воював на французькім фронті, потім вісім місяців полону.

— Два роки... це шмат часу... тут можна лишитися не лише без шапки, але й без штанів...

— там не крадуть? — спитав голос із порожньої полиці.

— Аяі руш! Це тобі проклятий нарід... немає злодія на лікарство.

Всі глянули на вояка. Лише понурий подорожний сказав, поглядаючи крізь вікно:

— Не ловлять гавів, тож не крадуть.

— Ні, це справді якісь щасливі.

— Там виходиш на стації, береш, що лише забажаєш — а щойно потім платиш.

— Боженьку крикнула бабуня на то — То там певно крадуть...

— Ні, не вважають навіть, скільки ти зїв; стидаються...

— А вас також не контролювали?

— Спочатку ні — сказав по хвилі полонений.

— То тобі раз честилюбиві драби!

— Там уже такий порядок. У нас то за склянку трицять рублів у застав даєш, забезпечуєшся, щоби ти не свиснув, а там зїси було за три рублі, а кажеш, що за пятьдесять копійок. Ну і вдавалося.

— То якісь щасливі.

— Добре мали ми спочатку життя. А потім одного з наших приловили: ложку і вилки потягнув — з тої пори гірше було...

— Виганяли вас? — спитав ремісник.

— Ні, ніхто не виганяв. Лише як підеш до буфету тай побачать, що ти Росіянин, то просять тебе руки від усього держати оподалеки. Всетаки кажуть тобі „пане" тай взагалі чемно обходяться.

— Дивіться, будь ласка, що за добрий народ. А говорили про них, що це бісурмени, звірюки. А вони, здається, ліпші, ніж ми.

— Ліпші, не ліпші, але лихе слово годі про них сказати. Хочби такий випадок: один із наших ложку вкрав і...

— Що їм так ці ложки сподобалися? Такі дорогі, чи що, до чорта? — нетерпеливо говорила бабуся.

— Влискувалися, кажуть. І... зовсім його не били... підійшли лише в двійку тай кажуть: Ви певно помилкою нашу ложку всяли... це, самособою, сказали в рідній мові...

— Повинні були його немилосердно вибити — сказав нахмарений добродій. — Коли крадеш, то не дай зловитися. А ти гість із курячим розумом — і хочеш красти.

Бабуся зітхнула та торкнулася рукою клунка. Потім глянула на сусіда, присунула свої річи ближче. — Наслухаєтеся людина цього — сказала вона — і так якось їдеться...

Поїзд задержався на стації. Полонений та ремісник переділили через бабусині річи та тиснулися до дверей, хотіли вилізтися на двірець.

Бабуся довший час переступала з ноги на ногу та вкінці сказала, зітхнувши:

—Щасливий цей, хто не має клунків... мусиш, чоловіче, вилізти тай боїшся.

— Можуть тебе в одній хвилині ущасливити...

— Ах Господи Боже! Не можу вже довше видержати...

Батечку, вважайте на мої клунки, а я зараз вернуся — сказала бабуся до нахмареного добродія.

— Добре.

Бабуся пішла, але, як була вже при дверях, оглянулася на свої клунки та сказала до вояка:

— Горожанине, вважайно на цього чоловіка, що вважає на мої клунки.

У кімнаті, до якої ввійшов полонений з ремісником, при столах, без скатертів і посудини, сиділи люди та палочками мішали чай в склянках: підставок також не було. Інші серед сміття та калюжі борщу — їли з глиняних мисок деревяними ложками, яких уживають люди на селі. На столах сиділи та лежали вояки з мішками та жінки з немовлятами на руках, що ревіли під небеса. А за подорожними, що огібали, стояло кількох послугачів, які, наче карбівничий в полі, пильно розглядалися довкола.

— Обійдеться без лизання, віддавай тарілку тай забірайся — кричав старий, обголений послугач із брудною наче стиркою серветою, до малого, оброслого вояка, що взяв тарілку в обі руки та старанно вилизував останки їди.

— Чого дерешся, потрібна мені до щастя твоя тарілка...

— Місця даром не займай... Лише тай лише — бурмотів послугач, як спрятував і глядів за відходячим вояком — а лише відвернутися, зараз тарілка зникне.

— Куди склянку тягнеш, дай тут трицять рублів... Інтелігент... чорт тепер на вас пізнається... всі обшарпані наче арештанти, а також обидуєшся — забурмотів буфетчик і сховав гроші у шуфляду.

— І панів також, як бачу, по голівці не гладять? — спитав полонений.

— Однакову честь усім віддають...

— Тут була колись перша кляса, коли не помиляюся — спитав бувший полонений, оглядаючися довкола.

— Так. Тепер зробили їм у цих клясах порядок.

— Скатерті та цвіти теж... цього?...

— Трохи розікрали, а часть вдалося сховати.

— То цікаве — сказав знову, оглядаючися, полонений.

— Так, ти не привик іще, але як далі поїдеш, уже не будеш дивуватися.

— Ось там на буфеті ложки — сказав ремісник.

— Горожане, відсуньтеся від буфету — крикнув, виходючи зпора самовара товстий буфетчик.

— Тихіше! Кричи, як злодвиш, а доки рук не простягають, то краще мовчи, щоби тобі не дісталося.

НАЙЦІКАВІШЕ МІСТО НА СВІТІ.

Це Фаріджонг у Тибеті (в Азії). В цьому місті хати побудовані із звіриних відпадків і то між справжніми горами гною. Хати не мають ні дверей ні вікон. До них увіходять крізь отвір у кровлі. Цей отвір є рівночасно і комином. У цьому місті живе около 10 тисяч людей. В печах палять гноєм, який держать у хаті. І вулиці того міста повні гною, що лежить на метер високо. Місто це є справжнім леговищем заразливих недуг.

ПОБЕРЕМСЯ В НЕДІЛЮ...
ДЕ ЗГОДА В СЕМЕЙСТВІ...

OKeh Odeon ELECTRIC

випустила в світ нові рекорди, які з одної сторони вказують на ідею, з другої сторони представляють етноґрафічні образки життя народу, оттак для розвеселення.

10" 75 ц.

15584 **ЧОРНІ ОЧИ**, збірка вальсових мельодій, відіграна Українською Орхестрою з Пасейку. Тромбон сольо: М. Майк. Збірка кінчиться мельодією пісні: „Чорні очка як терен... поберемся в неділю, маю в Бозі надію, надію".

РОДИНА. Друга сторона сеї самої рекорди. Се инша збірка мельодій, відіграна тою самою орхестрою. В збірці приходить мельодія пісні: „Де згода в родині, де мир і тишина, щасливі там люди, блаженна сторона..."

З ЛЕМКІВСЬКИХ ОБРАЗКІВ ЗЛАДЖЕНІ:

15103 ЛЕМКОВСЬКІ ЗАРУЧИНИ, часть 1 і 2. Зібрав С. Шкимба. Співають: Е. Долина Р. Бибель, Й. О. Амерський.

Давнійші українські рекорди, видані компанією
ОКЕЙ ОДЕОН:
УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ:

М. ЗАЗУЛЯК, барітон.
10 інч. 75 цит.

15532 (Зеленая рута, жовтий цвіт
(Пропала надія

15537 (Ой не спиться, не лежиться
(Ой гиля білі гуси

15533 (Тропак
(Червона калина

15542 (Гей видно село.
(Ой, Україно

Б. САВИЦЬКИЙ, тенор.

15573 (Не хочу бути чоловіком
(Циган на толоці

В. САВІЦЬКИЙ і М. ОЛЕНИН.

15572 (Клопіт Микити з жінкою
(Журба Гаврилихи

15576 (Вечірний дзвін Е. Талпаш
(і М. Оленин.
(Як два серця ся кохають

15575 (Неудача Панчихи,
(часть 1 і 2.

В. БАРЧАНІВНА і Й. ДАВИДЕНКО, дует.

15558 (Ой піду
(Галичанка

15562 (З америки до краю,
(В. Барчанівна за хором.
(Козак відїзджає

15564 (Човник
(Чудасія

15582 (Ох, не люби двох!, дует
(Пікнік, дует.

Д. СТЕЦЕНКО і Й. ДАВИДЕНКО, дует.

15546 (Кохання
(Дві жінки

15556 (Шкільне кохання
(Дуб на дуба повалився

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР.

15555 (Ой на горі чорна хмара
(Сміло, брати

Й. ДАВИДЕНКО, тенор.

15554 (В краю та в Америці
(Любов

15569 (Сміх
(Наша коломийка, інструм.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОН. КВАРТЕТ.

15543 (Чуєш, брате мій
(Ой лопнув обруч

15547 (За Тебе, Україно
(Гій ну хлопці до зброї

15545 (Прометей
(Чумак

15548 (Комар
(Закувала та сива зазуля

15559 (Чижик
(Лесинонька

15568 (Україно, мати, кат сконав
(Який то вітер шумно грає

Г. ШАНДРОВСЬКИЙ і ТУШНІВ, дует.

15539 (Коли розлучаються двоє
(Де ти бродиш

МАРІЯ МАШІР, сопран.

15541 (Колиб мені, Господи
(Карі очи

А. РОГАЛЬСЬКИЙ, барітон.

15552 (Тай орав мужик
(Який чорт

С. БОДНАРЧУК.

15565 (Ірчик, пісня
(Колись дівчино мила пісня

П. МАЛЕЦЬ, тенор.

15570 (Думка про старий край
(Любовниця Петра М. Оленин

УКР. ОРХЕСТРА З ПАСЕЙК, Н. ДЖ.
Сольо: М. Майк, М. Долішний.
Дірiгент М. Сербенський.

15583 (Січовий Марш
(Марш У. С. С.

ІНСТРУМЕНТАЛЬНА МУЗИКА:

ОРХЕСТРА ГУМЕНЮКА.
10 інч. 75 цит.

15534 (Ой чомуж ти не такий, козак
(Як зачую коломийку, колом.

15535 (Ой я собі козак лепкий
(А я тоє дівча люблю, колом.

ОРХЕСТРА П. ЗАМУЛЕНКА.

15553 (Дівчино моя люба, коломийка
(Гопак, танець

15560 (На вулиці дутка грає, колом.
(Рідні пісні

15557 (Ой я козак, коломийка
(Швидше-швидше, полька

15561 (Коло млина, коломийка
(У пеклі, полька

ОРХЕСТРА „ВІЛЬНА УКРАЇНА".

15550 (Чорні очи, коломийка
(В чарах кохання, вальц

15551 (Оксана коломийка
(На риночку полька

ОРХЕСТРА ДМ. КОРНІЄНКА.

15579 (Тете а тете, полька
(Шантиклер, вальц

15580 (Тремоло полька
(Кокотко полька

ОРХЕСТРА М. А. СЕРБЕНСЬКОГО.

15571 (Ануся, полька
(Бучацька коломийка

15578 (Наша коломийка
(Січовий козак

Кромі українських є в нас також рекорди русскі, польські та инші, видані компанією Окей Одеон. На бажанне висилаємо катальоґ. — Лише просимо запамятати адресу й звертатися сюди, як до своєї фірми.

SURMA
BOOK AND MUSIC COMPANY,
103 AVENUE A, Tel. DRY DOCK 3752 NEW YORK CITY.
ОТВОРЕНО ВІД 9-тої РАНО ДО 10-тої ВЕЧЕРОМ.

ПРИГАДУЄМО: БАЗАР СУРМА МАЄ НА СКЛАДІ НЕ ЛИШЕ РЕКОРДИ, АЛЕ ТАКОЖ: книжки, шафи на книжки, машини до писання, музичні ноти, фортепяни, музичні інструменти, картки-видівки, рольки для фортепяну, фонографи, радіо-апарати, комбінації фонографів з радіом, фотографічні апарати, кінематографічні камери для „мувіс" і т. и., автоматичні пера, чорнило, нотний папір і богато инших річий. — Адреса:
SURMA, 103 AVENUE A, NEW YORK CITY.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕМБРІДЖ, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 161, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 9. червня, точно в другій годині пополудни в гавзі під ч. 116 Glenwood Ave. Не прибувший на сей мітінґ член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. — Михайло Радьо, предс.; Мих. Петрушкевич, кас.; Антін Підуфалий, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 8. червня, в год. 7-ій вечером, в гали під ч. 72 Morris St. Кождий член повинен прибути на мітінґ на означений час, вирівнати свої вкладки і припровадити нових членів до Товариства і У. Н. Союза, бо тепер принимається без оплати вступного. Хто не вирівнає своїх вкладок на тім мітінґу, буде суспендований. На мітінґу буде справозданнє делеґатів з 17 гол. конвенції У. Н. Союза. — Ст. Костів, предс.; Із. Жила, кас.; Антін Онисик, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться дня 11. червня, у вівторок, в год. 7.30 вечером, в церковній гали 303 Hudson Ave. Обовязком є кождого члена явитись на цім мітінґу та вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться після ухвали річного мітінґу. Член, коли не вирівнає своїх вкладок, буде суспендований. Товариші, не забувайте, що обовязком вашим є дбати про нових членів, а головне о молодіж; кождий член повинен вписати свої діти до Союза, бо молодіж, се будучність нашої орґанізації. — М. Микитин, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 9-го червня, в годині 2-ій пополудни, в Union Hall, 2748 Lagrange St. Член не присутний на піврічнім мітінґу заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Б. Унисько, предс.; Ів. Кульматицький, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 8-го червня, в годині 7-мій вечер. Проситься членів прибути на означений час, бо є много справ до полагодження. Буде також справозданнє делеґата з 17 конвенції, — Мих. Полегонький, предс.; Вас. Хміль, секр.

ВЕСТЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Згода, від. 210, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, дня 8-го червня, в домі т. Романова. Початок в год. 8.30 вечером. Просимо всіх членів прибути. — Секретар.

..НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Т-во Буковина, від. 14, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8-го червня, в Укр. Роб. Домі, 17 Іст 3-та ул., в годині 8-мій вечером. Кождий член має обовязково явитись на сих зборах та привести нових членів, бо тепер принимаємо членів без вступного. Ті, що мають переступні листи, повинні явитись, щоб полагодити справу. — М. Т. Паламарюк, фін. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 9-го червня. Є важні справи до вирішення, то мупроситься всіх членів явитись. Буде звіт контр. комісії і делеґата з 17. конвенції У. Н. Союза. Члени, що не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. — Тодор Малик, предс.; Антін Гарасим, кас.; Н. Ю. Сеник, секр.

МЕНВИЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в неділю, 9-го червня, точно в годині 2-ій пополудни, в Ліберти гали. На сих зборах буде справозданнє делеґата з 17. конвенції У. Н. Союза. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, щоб ненаражуватися на суспендованнє. Не присбувші на сі збори члени будуть карані після ухвали. — Ілько Шедера, предс.; Дм. Федина, кас.; Мик. Вербицький, секр.

Пані Х.: То ваш син буде артистом. А що ви, в тій справі робите?

Пані У.: Я стараюся, щоби виплекати йому велике волосся, а про решту він вже самий подбає.

—o—

Тайпрайтерка. А.: Панна Повільна покликається на вас. Чи вона працювала три місяці у вашому офісі?

Б.: Ні.

А.: Скількиж вона була в вашому офісі?

Б.: Три місяці.

А.: Ну — отже!

Б.: Але три місяці не працювала, лише була три місяці в мому офісі.

ПОЗІР! ДЖЕРЗИ СИТІ! ПОЗІР!
ЗАЛІЗНЯК
БОРЕТЬСЯ В ДЖЕРЗИ СИТІ НА ПРОЗЬБУ УКРАЇНСЬКОЇ КОЛЬОНІЇ
ІВАН ЗАЛІЗНЯК
великий український силач
— буде боротися —
В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.
В ПЯТНИЦЮ, 7. ЧЕРВНЯ 1929
В ГАЛИ 532 НЮАРК АВЕНЮ,

ІВАН ЗАЛІЗНЯК
буде боротися до побіди.
ТАКОЖ БУДУТЬ БОРОТИСЯ ЩЕ ИНШІ ТРИ ПАРИ.
ПОЧАТОК О ГОД. 8.40 ВЕЧЕР.
На цей виступ Івана Залізняка в Джерзи Сити, Н. Дж., проситься всю українську кольонію
ЖАК ПФЕФЕР, менаджер.

Стрічає приятель адвоката на вулиці, який несе під пахою кілька правничих книжок.

— А я думав, — каже той до адвоката, — що ти носиш все те в своїй голові.

— Розуміється, — відповів адвокат. — Ці книжки я несу для суддів.

ПРИГОДА ЛЬВА ТОЛСТОГО.

У 1857 році російський письменник приїхав із Парижа у Люцерну. Одного гарного весняного вечора, як червона сонішня куля на пращання обсипала землю ясним золотом, мав Толстой пригоду, якої не забув до кінця життя.

Сидів він тоді тихо, задуманий на терасі готелю, в якім мешкав. Довкола нього, при обильно заставлених столах, сиділи гості, богачі-подорожні. Понайбільше Анґлійці, зодягнені по найновішій моді, випростувані, в поведінці бездоганні.

Кілька хвилин поет крадьки приглядався ім. А тепер глядів він розмріяно на молоду зелень, яка щойно стала зявлятися у дбайливо плеканих міських огородах, на вічно снігом покриті швайцарські гори.

Нараз серед тої вечірної тишини роздався тужливий, пристрасний спів якогось мущини. Ніжні слова пісні плили жалісливо, але дуже скромно. Толстому здавалося, що голос того незнакомого дріжить із невисказаного болю. Його зворушила ця пісня. Навіть на лицях спокійних Анґлійців замітне було напруження та здивування.

Потім підійщов співак.

Та він був... у полатаних черевиках, штани подерті, а блюза цілком пошарпана. Прошак музика...! Стояв покірно перед столиками, а в дріжучій руці держав знищений капелюх. Ждав милостині. В очах його пробивався біль, що був свідком його незавидного життя...

Ніхто не кинув нічого в капелюх. Богатих Анґлійців видно немило вразило, що так ненадійно приступив до них один із ....„вуличної голоти". Вони збентежено уступалися, вдавали, наче не бачать прошака-музику.

Він хотів уже відійти, розчарований, сумний, нещасний...

Та тут нараз швидко підійшов до нього Толстой, узяв його ввічливо й щиро за руку... Потім сів із ним посеред здивованих Анґлійців і замовив — ґраф для обдертого прошака — вино й сект!

Анґлійці обурилися. Цього вони не розуміли. Мерщій забралися з тераси.

Співак, переляканий з такого щастя, сам не знав, що з ним. Треба було підождати добру хвилину, заки Толстой з трудом добув із нього якесь слово.

Потім оба посиділи довго разом. Уже зорі світилися на небі, а молодий поет із зворушенням усе ще слухав сумного оповідання про безсонні, голодні ночі, задушливі захисти, про дивних людей, таких як цей прошак...

КОЛЮЧКИ.

Дня 3. травня святковано в Польщі державне свято, получене зі збіркою датків на польське Товарprincipal Школи Людовей. Було воно і в Перемишлі. Але цього року до ранішної військової паради долучено ще пополудні і забаву з музикою в ринку, де також уставлено каруселю, при якій, як звичайно, і сміхи і реґіт. А прецінь це була Велика Пятниця по греко-кат. обряді. Нічого на тім державне свято не стратилоби, якби комітет числився був з поважним релігійним настроєм українського населення. Чейже минулого року обійшлось і без каруселі в ринку. А коли це вже конечне було, то таки треба було цю забаву деінде уладити, а не в ринку. І сталось таке, що наші люде не могли перейти ринком до церкви, бо від них домагались оплати на Т. Ш. Люд. Мусіли отже бічними вулицями обходити ринок, щоби дістатись до церкви до Божого Гробу.

Це тим більше мусить дивувати, що до комітету, який уладжував свято, належить побіч старости, бурмістра і команданта корпусу також латинський епископ о. Новак. Коли це державне свято, то треба також числитися з релігійним почуванням непольського народу, що належить до цеї самої держави.

НЕЗГОДА.

Наче птах в неволі
Серце моє бється,
Із далека стогін
До мене несеться.

Чую я той стогін,
Серцем відчуваю,
Якби мати силу...
Сили я не маю.

Була в мене сила,
Була, та не стало,
Молодую силу —
Незгода забрала.

Якби та незгода
Згинула — пропала,
Не терпілоб серце,
Душаб не страждала.

В. Тулевітрів.

ВЕСНА! ВЕСНА!
ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ
Я. КОРНАТ
ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП БІЛЛЯ
LADIES AND GENT'S FURNISHING'S
102 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
(між Першою евню а евню А — напроти костела)

Маю на складі для женщин: всякого рода панчохи шовкові, шіфон, і мерсерайз, шовкові блюмерс, шімій, сліпс, бразієрс, найтґави, петековт, шалі і т. д.

Для мужчин: з найлучших фабрик — сорочки шовкові, ляні, імпортований бротклот, мадрас і найновіші фасони новелті. Великий вибір. Маємо також краватки, ковнірики і всякого рода спідне білля: Reis юніон сути, B. V. D., яке тільки хто бажає, в мене його дістане.

Для дітей: ріжного рода сакси, панчохи, хлопячі блюзки, ріжного рода спідне білля для дівчат і хлопців. Рівнож всякі прибори до хресту.

Ввесь товар свіжий, щойно з фабрики і великий вибір. Одна ціна для всіх. Єсли Ви в мене купите яку річ, а Вам буде не до вподоби, то Вам відміняємо або гроші звернемо. Тож памятайте народний обовязок: СВІЙ ДО СВОГО!

Я. КОРНАТ, Властитель.

ДО АМЕРИКИ! Без ріжниці, чи Ви є американським горожанином, чи ні, Ваша жена і діти можуть приїхати до Америки. То саме відноситься до фармерських робітників. Продаємо шифкарти до всіх частей світа. Полагоджуємо всякі старокраєві і американські справи. Споряджуємо контракти купча і продажі, повновласти і т. п. Вишукуємо дати приїзду до Америки і назви кораблів.

ДОЛЯРИ ДО КРАЮ
пересилаємо почтою і телеграфічно по найтаньшій ціні.
ЛОТИ І ДОМИ
продаємо по дуже приступній ціні в першій українській оселі
НОВА УКРАЇНА, Н. ДЖ.
По близші інформації заходіть або пишіть до нашого офісу:
THE GLOBE SERVICE CORPORATION
30 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY,
Корпорація знаходиться під зарядом:
КАЛИНА ЛИСЮК, голова дирекції.
Т. І. ГРИЦЕЙ, президент.
В. КНІҐИНИЦЬКИЙ, касієр.
Д. ГАЛИЧИН, секретар.

DO YOU KNOW WHY - - - This Kind O' Talk Generally Proves All Bunk?

Drawn for this paper By Fisher

I WOULDN'T KEEP MONEY LIKE THAT FOR ANYTHING IN THE WORLD
HERE IS MR. WHIPPLETREE NOW
WELL I SHOULD SAY SO!
I'VE GOTCHA!

INTERNATIONAL CARTOON CO., N.Y. 277

ПРОГУЛЬКА
:—: до :—:
ГАЛИЧИНИ
УКРАЇНСЬКЕ ІМІҐРАЦІЙНЕ БЮРО
враз з
ҐАРАНТІ ТРОСТ КОМПАНІ
уряджують велику прогульку на великім і скорім кораблі Ред Стар Лінії, ЛАПЛЯНД, відпливаючого 13-го липня. Прогулька буде під проводом нашого представника, котрий заопікується прогульковцями аж до Тернополя. Подорож в обі сторони $170, в обі сторони до Львова $197. В одну сторону до Львова $120, включаючи податки. Для негорожан постараємося з Вашинґтону о перміт там і назад добрий на один рік.
Купіть шифкарту у вашого приятеля.
Свої зголошення шліть сейчас на понизшу адресу: 126—
WASIL HAPANOVICH
5 Belmont Avenue,
NEWARK, N. J.
RED STAR LINE
INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.,
No. 1 BROADWAY, NEW YORK

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ-УКРАЇНКИ до домашного заняття в українськім домі. Платня після умови, заняттє легке, добрий дім. Голоситися до: 126-
Mrs. J. J. MILLER,
99 Harrison Pl., Irvington, N. J.

НА ПРОДАЖ СКЛЕП дуже дешево з ґрамофонами, рекордами, українськими, польськими, російськими; зиґарки, будзіки, забавки і т. п.; продається по причині двох склепів, оден муситься продати. Голоситися до A. LORCZAK, 291 Grand St., або 348 Grove St., Jersey City, N. J. 132-4

НА ПРОДАЖ ҐАЗОЛІНОВА СТАЦІЯ — три помпи, штор з ґросерню, дім, [illegible] і лота. Продається по причині лихого здоровля. Голоситися до: 132-7
F. ROGALSKI,
310 State St., cor. York, Auburn, N. Y.

ПОЗІР, БЕТЛЕЄМ І ОКОЛИЦЯ! Отсим повідомляю шановних Українців, що переношу свій музичний стор до більшого льокалю; там буду мав змогу лучше обслужити своїх костумерів. Прошу записати собі нову адресу: 132-4
А. КОНИК,
716 — 4th Street, Bethlehem, Pa.

НИКОЛА КУХАР, син Андруся, пошукує свого тата, Андруся Кухар, котрий перебував довший час в Manchester, N. H. Хто би о нім знав, або він сам довідається, прошу зголоситися до: 132-3
MIKOLAJ KUHAR,
San Martin 469, Buenos Aires, Argentine.

НА ПРОДАЖ ФАРМА 32 акри дім з 7 кімнат, 2 коні, 2 корови, 1 ялівка, 125 курий, вся фармерська машинерія, великий сад, все засаджене. — Ціна $5,500, готівкою $1,500, голоситися на адресу: 130-3
DANIEL F. BATTA,
R. D. 2-89, Flemington N. J.

ПОШУКУЮ Катерини Яйко, родом з Романова, пов. Бібрка, дочка Василя і Пелягії Яйко, до Америки приїхала в 1928 р.; пошукує її Петро Яйко, тепер в тюрмі в Дрогобичу. Хто би про неї знав, або вона сама, прошу зголоситися до: 131-4
PAUL KRYWECKY,
1827 W. 22nd St., Chicabo, Ill.

НЕБУВАЛА НАГОДА! З причини непорозуміння в родині продам свій бізнес. Ґарантую від $1,200 до $1,500 чистого приходу в місяць. Потрібно $10,000 готівки. Голосить: 131-40
M. G. c/o SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

INTERNATIONAL MOVING & EXPRESS CO.
Перевозимо меблі, пяна, в Ню Йорку і околиці, а також в подальші місцевости, по найнизших цінах. Голосіться або кличте: 107—
M. ZORAWICK
438 E. 9th ST., NEW YORK CITY.
Tel. Stuyvesant 7950.

ПРОДАЄ ДОМИ В МІСТІ НЮ ЙОРКУ
Українська Фірма
S. FESOLOWICH & N. KOBZISTY, EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16—

DR. N. M. HNATYSHYN,
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРҐ
2191 PROFESSOR STREET,
Tel. Atlantic 2054. CLEVELAND, O.
Проти Українського Банку.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ
Як стати горожанином Сполучених Держав від 1 липня, книжочка 286 сторін з поясненнями 1.00
Укр. Співаник „Маруся", 224 ст. 80ц.
Роб. Співаник, 64 стор. ....25ц.
Червоний Світ, повість, 90 стор. 35ц.
Всі ці 4 книжочки в нас дістанете за $1.85. Замовляйте: 132-3
ROBITNYCHA KNYHARNIA
Sta. D., Box 182, New York, N. Y.

Feen-a-mint
The Laxative You Chew Like Gum
No Taste But the Mint
At Druggists—15c, 25c

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

А. — Що сказав тобі батько, коли зловив тебе, як ти цілувалася з Юрком?

Б. — Нічого. Тато думав, що се був один з тих хлопців, з яким я заручена.